

1. ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/01/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 29/01/2026

Σελίδα: 1

Μετά τη Δύση

■ **Αλέξανδρος Διακόπουλος:** Από την ηγεμονία, στην ιδιοκτησία. Σελ. 11 ■ **Στέλιος Ράμφος:** Ψυχολογία και μυθολογία ενός προέδρου. Σελ. 13 ■ **Ράσμουσ Γιάρλοβ,** επικεφαλής της Επιτροπής Αμυνας του κοινοβουλίου της Δανίας: Κανένα ό,τι θέλουν. Αλλά μας απειλούν. Σελ. 12 ■ **Αντώνης Κλάψης:** Η Γροιλανδία του Αιγαίου. Σελ. 13 ■ **Ηλίας Ντίνας:** Πόσο (αν)έτοιμη είναι η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη. Σελ. 8

Ο Ντόναλντ Τραμπ στο προεδρικό ελικόπτερο κατά την απογειώσή του από τον Λευκό Οίκο με προορισμό το Νταβός. Στις Αλπεις δεν πήγε, ούτε έγινε δεκτός ως φίλος. Στο «Μαγικό Βουνό» η Δύση έδειξε να γυρίζει έναν αιώνα πίσω.

ERIC LEE / THE NEW YORK TIMES

Εγκαταλελειμμένη πλατφόρμα εξόρυξης πετρελαίου στη Λίβη Μορακάϊμ, στη Βενεζουέλα. Αμερικανικές πετρελαϊκές εταιρείες εκμεταλλεύονταν τα κοιτάσματα μέχρι το 1976, οπότε κρατικοποιήθηκε κάθε σχετική δραστηριότητα. Η πρόσφατη στρατιωτική επέμβαση και σύλληψη του Νικόλας Μαδουρό εντάσσεται σε ένα γενικότερο στρατηγικό πλαίσιο ελέγχου των αποθεμάτων πετρελαίου και της ροής τους προς την οικονομία της Κίνας.

ΑΠΟΨΗ

Από την ηγεμονία, στην ιδιοκτησία

Η στρατηγική αρχιτεκτονική της Pax Trumpiana το 2026 και ο ρόλος της Ελλάδας μέσα σ' αυτήν

ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΥΣΗ

Του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Αίχμη προτείνουν ότι η επιστροφή του Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο θα συνοδεύεται από ένα συγκροτημένο γεωπολιτικό δόγμα. Το 2026, όμως, η πραγματικότητα διαμορφώνεται όπως βλέπουμε μόνο περιρριπτικά. Από τις πετρελαϊκοποιήσεις της Βενεζουέλας και την ενεργειακή αλληλεγγύη του Μεξικού μέχρι τους παγετώνες της Γροιλανδίας και τη διασφάλιση της αμερικανικής τεχνολογικής υπεροχής, η Ουάσινγκτον δρομολογεί μια βίαιη μετάβαση: η αμερικανική ηγεσία δίνει τη θέση της στην αμερικανική ιδιοκτησία. Σε έναν κόσμο όπου η ασφάλεια και η τεχνολογία μετατρέπονται σε στρατηγικές παροχές με βαρύ τίμημα, η Ευρώπη καλείται να αποφασίσει αν μπορεί να αντέξει το κόστος της στρατηγικής της συμμόρφωσης ως όρο επιβίωσης.

Πρώτα η βούληση

Επί ασφίν ενών το παγκόσμιο σύστημα περιφράσσεται ως «μεταβατικό» μια ρευστή κατάσταση μεταξύ της μονοπολικής στήριξης και ενός ασταθούς πολυπολικού μέλλοντος. Η επιστροφή του Ντόναλντ Τραμπ το 2025 επιφέρει να τερματιστεί βίαια αυτή την αβεβαιότητα, επιβλήοντας μια μονομερή, αποδεδειγμένη από οθική προκείμετα και απλώς κυνική ορθότητα των διεθνών σχέσεων. Η απόφαση των διεθνών θεσμών κορυφώνεται με την de facto υποκατάσταση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ από ad hoc «Συμβούλια Ειρήνης» υπό αμερικανική διεύθυνση, επισφραγίζοντας μια εποχή όπου η διεθνής τάξη δεν διέπεται από κανόνες, αλλά από τη βούληση του ιδιοκτήτη.

Η βασική παραδοχή της Ουάσινγκτον το 2026 είναι ότι η ιαχός δεν εκανέλιται πλέον στη διαχείριση των κρίσεων, αλλά στην αποφασιστική κυριότητα των όρων διεξαγωγής τους. Η στραφή αυτή πηγάζει από την πεποίθηση ότι σε ένα διεθνές σύστημα που διέπεται από κανόνες, οι «αφειρέπιτες» (free-riders) επισφραγίζουν πλέον συστηματικά εις βάρος των αμερικανικών συμφερόντων. Αντί να ηγηθεί μιας αναπόφευκτας παρακμής εντός αυτού του πλαισίου, η Ουάσινγκτον επιδιώκει να πάρει τα νιάτα της μεταβολής, μετασχηματίζοντας την παροδοσιακή ηγεμονία (Leadership) σε μια αυστηρή, συναλλακτική ιδιοκτησία (Ownership). Με αυτόν τον τρόπο επιχειρεί να αναδιτάει το διεθνές σύστημα σε μια

αρχιτεκτονική στρατηγικών παροχών, όπου η ασφάλεια, η ενέργεια και η τεχνολογία παύουν να αποτελούν δημόσια αγαθά και μετατρέπονται σε ανταλλάγματα που απαιτούν πλήρη γεωπολιτική ευθυγράμμιση.

Άξονας Ι: Το Δόγμα «Ντονρόρε»

Η πρώτη προτεραιότητα της Ουάσινγκτον είναι η στρατηγική ενσωμάτωση του δυτικού ημισφαιρίου κάτω από έναν σχεδόν ιδιοκτησιακό έλεγχο. Το Δόγμα Μονρόε επαναφέρεται ως στρατηγική «ενεργειακής άρνησης» προς τους ανταγωνιστές. Η επέμβαση στη Βενεζουέλα αποσκοπεί στον πλήρη έλεγχο των αποθεμάτων πετρελαίου, ώστε αυτό να μην προσδοκούν πλέον την οικονομία της Κίνας. Ταυτόχρονα, η ιδιοκτησία επεκτείνεται μέσω της μετατροπής των γεωτόπων σε ενεργειακούς ομίλους. Η πρόσφατη «συμφωνία» με το Μεξικό, που ανταλλάσσει τον έλεγχο των συνόρων με την προνομιακή πρόσβαση στο αμερικανικό δίκτυο ενέργειας, αποκαλύπτει τη νέα μεθοδολογία: οι γειτονές δεν είναι πλέον σύμμαχοι, αλλά τμήματα μιας ενιαίας ενεργειακής υποδομής υπό την απόλυτη κυριότητα των ΗΠΑ. Η πρόσφατη στροφή του Καναδά προς το Πεκίνο, ως απάντηση στους αμερικανικούς δασμούς, αποτελεί την πρώτη σοβαρή ενδειξη ότι το κόστος της «απειθαξία» μπορεί να ωθήσει ακόμη και τους στενότερους συμμάχους στην αναζήτηση εναλλακτικών προστάτων. Ωστόσο, στην αμερικανική λογική της Pax Trumpiana, η εμπορική και τεχνολογική συμμόρφωση των εταίρων είναι το νόμισμα με το οποίο εξαγοράζεται η επιβίωση τους.

Άξονας ΙΙ: Η Ευρώπη στη μέγγελη

Ο δεύτερος άξονας αφορά τη στρατηγική υποβίβωση της Ευρώπης σε ένα κατακερματισμένο προτεκτοράτο (Fragmented Protectorate). Η Ουάσινγκτον εφαρμόζει έναν επιθετικό συναλλακτικό απομονωτισμό, μετατρέποντας την προστασία σε διαπραγματευσιμότητα παροχή μέσω της εξαγκασιακής διπλωματίας. Σ' αυτό το πλαίσιο, η Γροιλανδία μετατρέπεται σε «Αρκτικό άξονα» (Arctic Pivot) της αμερικανικής ιαχός. Με τη σκληρή επιβολή της στην αμερικανική πύλη, μετατρέποντας τη Γροιλανδία σε πεδίο μιας ορακής διαπρα-

μάτευσης. Όπως επιβεβαιώνει η πρόσφατη παρέμβαση του γενικού γραμματέα του ΝΑΤΟ Μάρκ Ρούτε και η επακόλουθη αναστολή των αμερικανικών δασμών, η Ουάσινγκτον επιτυγχάνει μια μεγάλη γεωπολιτική συναλλαγή. Η δρομολογηθείσες σχέσεις όπως το «Golden Dome» σηματοδοτεί την πρόθεση της Ουάσινγκτον να εγκαθιδρύσει κυριαρχικούς υποδομές, μετατρέποντας τη νύση σε ένα στρατηγικό «νεοκίνο» για την παγκόσμια αμυντική ομπρέλα. Στόχος δεν είναι η οριστική ρήξη, αλλά η επιβολή των όρων μιας επόμενης συμβίωσης, όπου η Ευρώπη εξαγοράζει την ασφάλειά της παραχωρώντας τον έλεγχο κρίσιμων γεωγραφικών περιοχών. Την ώρα που οι Βρυξέλλες εγκλωβίζονται σ' αυτή τη διαπραγματεύση, ο Ερντογάν διαρκεί να ηγείται μιας «ευρωπαϊκής αντιέπισης», καλώντας σε αποδέσμευση από την αμερικανική κηδεμονία. Ο ελιγμός όμως του Λευκού Οίκου συμπληρώνεται από την απειλή στρατηγικής απειλήσας από την ανατολική πτέρυγα. Αυτό αποσκοπεί στο να εξαναγκάσει τις χώρες της περιοχής, υπό τον φόβο της Ρωσίας, να διασπούν το κοινό μέτρο (break ranks).

Άξονας ΙΙΙ: Η τεχνολογική υπεροχή

Η Pax Trumpiana επεκτείνεται την έννοια της ιδιοκτησίας στον κρίσιμο τομέα της ψηφιακής κυριαρχίας. Για την Ουάσινγκτον, η τεχνητή νοημοσύνη, οι ημιαγωγοί και οι κβαντικοί υπολογιστές αποτελούν «εθνικά οχυρά». Η στρατηγική επιβολή μιας τεχνολογικής περιφράξης, όπου οι συμβατικοί καλούνται να παραχωρήσουν τον λειτουργικό έλεγχο των δεδομένων και των υποδομών τους σε αμερικανικούς κολοσσούς. Το «εξοιγγραφο» προς ευρωπαϊκές εταιρείες, όπως η ASML (όπως είχε κάνει αντίστοιχοι με την ταϊβανέζικη TSMC), να μεταφέρουν τμήματα της παραγωγής τους εντός των ΗΠΑ για να αποφύγουν τον αποκλεισμό, αποδεικνύει ότι η Ουάσινγκτον ορίζει τα πρότυπα και τα πρωτόκολλα, μετατρέποντας κάθε ψηφιακή παροχή σε μοχλό πολιτικής συμμόρφωσης.

Άξονας ΙV: Η περιφράξη του Πεκίνου

Η Ουάσινγκτον επιδιώκει τη διασφάλιση απόλυτης στρατηγικής ελευθερίας μέσω του ελέγχου της ευρωπαϊκής Rintland. Με την εναλλακτική αναβίβωση της

Ινδίας –όπου οι επαχθείς δασμοί λειτουργούν ως μοχλός πειθαξισμού– και της ενεργοποίησης του διαδρόμου ΙΜΕΚ, η Ουάσινγκτον οικοδομεί μια ζώνη επιρροής που «ελέγχει» την έξοδο του Πεκίνου προς τις θερμές θάλασσες και τις δυτικές αγορές.

Στόχος είναι η Κίνα να στερηθεί κάθε δικού της μοχλού πίεσης και να καταστεί ευάλωτη σε έναν ασύμμετρο έλεγχο των πηγών ενέργειας και των θαλασσίων οδών εμπορίου. Η αποτελεσματικότητα αυτής της περιφράξης, ωστόσο, θα κριθεί από την ικανότητα της Ουάσινγκτον να ελέγξει ταυτόχρονα και τον αναδυόμενο Αρκτικό Θαλάσσιο Διάδρομο (Northern Sea Route), τον οποίο το Πεκίνο επιχειρεί να μετατρέψει σε «πίσω πόρτα» διαφυγής προς την Ευρώπη. Η επικαιριότητα του Τραμπ θα κριθεί από το αν το αμερικανικό «νεοκίνο» θα παραμείνει προτύπιο από την κινεζική εναλλακτική. Σε αυτόν τον ανταγωνισμό, η Ουάσινγκτον επιστρατεύει την ψηφιακή αναβίβωση του δολαρίου, επιδιώκοντας να ακυρώσει τις προοπτικές των BRICS για ένα εναλλακτικό σύστημα πληρωμών και να κατοχυρώσει το αμερικανικό νόμισμα ως την διακαρισμένη «εγξυφύρα» της παγκόσμιας ιδιοκτησίας.

Σε αυτή την αρχιτεκτονική, η Ρωσία χρησιμοποιείται ως φθινόγχο για την Ευρώπη και ως δυναμική «οθόνη» κατά του Πεκίνου. Οι φόβοι των Ευρωπαίων συμμάχων για μια πιθανή διμερή συνεννόηση Ουάσινγκτον – Μόσχας στην Αρκτική, η οποία θα παρακμύπτει το ΝΑΤΟ στον έλεγχο των νέων θαλάσσιων οδών, ενισχύουν την αίσθηση ότι η Ευρώπη εθροβελίζεται από το κέντρο των αποφάσεων. Σε κάθε περίπτωση, φαίνεται ότι η Ουκρανία αποτελεί «νεύρο» σε μια μεγαλύτερη γεωπολιτική μορφή.

Αντιστοιχώς στο Ιράν, η Ουάσινγκτον δοκιμάζει τα όρια μιας νέας Realpolitik. Στην επιδίωξη αυτή, ο τακτικός στρατός (Artesh) θα μπορούσε να αποβεί αποφασιστικός παράγοντας, λειτουργώντας ως εγγυητής σταθερότητας και περιφράζοντας την κυριαρχία των Φρουρών της Επανάστασης. Πρόκειται για έναν ελιγμό υψηλού ρίσκου που αποσκοπεί στην αποκοπή του Πεκίνου από ενεργειακές πηγές εκτός του συστήματος του Σολαρίου (όπως το Ιράν και η Βενεζουέλα), δοκιμάζοντας ταυτόχρονα τις αντοχές της ανατολικής στρατηγικής αχίνας.

Η πύλη και το «νεοκίνο»

Σε αυτόν τον σχεδιασμό, η Ελλάδα αναβίβεται σε κεντρική πόλη εισόδου της Rintland

στην Ευρώπη. Η μετατροπή της χώρας σε στρατηγική «ραχοκοκαλιά» των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο και η ένταξη των υποδομών της στον άξονα ΙΜΕΚ καθιστούν τον ελληνικό χώρο αναπόσπαστο τμήμα της αμερικανικής αρχιτεκτονικής ελέγχου των παγκόσμιων ροών.

Στο περιβάλλον αυτό, ο ελληνικότατος εμπορικός στόλος αναδεικνύεται σε κρίσιμο εθνικό κεφάλαιο, καθώς η Ουάσινγκτον επιδιώκει να ελέγξει, όχι μόνο τις πύλες (Λιμένας), αλλά και τους ίδιους τους φορείς της παγκόσμιας ναυτιλίας, εντάσσοντας τους στους κανόνες της δικής της ιδιοκτησίας.

Ωστόσο, η ένταξη αυτή συνοδεύεται από το απαραίτητο «γεωπολιτικό νεοκίνο»: η Αθήνα καλείται να διασφαλίσει την οδιστρατική λειτουργία των αμερικανικών διευκολύνσεων και την πλήρη τεχνολογική και αμυντική της ευθυγράμμιση, αποδεχόμενη ότι η ασφάλεια πλέον μια στρατηγική παροχή υπό διαρκή διαπραγματεύση.

Η φιλελεύθερη ηγεμονία, ως σύστημα παροχής δημοσίων αγαθών, αποσυντίθεται. Η Pax Trumpiana επιχειρεί μια συγκροτημένη μετάβαση στον παγκόσμιο ιδιοκτησία. Το αν αυτή η στρατηγική θα εθροβελίσει ή θα προσκρούσει στις δομικές τριβές του διεθνούς συστήματος μένει να αποδειχθεί. Αλλά, ο Pax Trumpiana ποτάνη αποκλειστικό στην ιαχό, παραγγέλλοντας ότι η απόλυτη της θεσμικής νομιμοποίησης αυξάνει κατακόρυφα το κόστος επιβίωσης και καθιστά το σύστημα ευάλωτο σε ζωνητικές εκρήξεις.

Η στρατηγική όμως αυτή εγκυμονεί τον κίνδυνο μιας γεωπολιτικής υπερεπίτασης (overstretch), όπου το κόστος διαχείρισης τόσων «ιδιοκτησιών» –σε συνδυασμό με την αντίβραση των (πρώην) συμμάχων και την πίεση του αμερικανικού δημοσίου κρής– ίσως ξεπεράσει τελικά τα προσδοκώμενα έσοδα από τα νεοκίνα.

Στην αρχή του 2026 το δίλημμα είναι ήδη παρόν: η απόδοξη της θέσης του «νεοκίνο» σε μια αμερικανική ιδιοκτησία ή η αναζήτηση εναλλακτικών σε ένα διεθνές σύστημα που δεν αναγνωρίζει πλέον το δικαίωμα, παρά μόνον την αμύχνη της συναλλαγής. Η ιστορία της ηγεμονίας τελείωσε: η εποχή της παγκόσμιας ιδιοκτησίας είναι εδώ.

Ο κ. Αλέξανδρος Διακοπούλος είναι ανταποκριτής ε.α. πρόεδρος και διευθυντής συμβουλίου της Ελληνικής Αεροναυτικής Θεωρητικής.

«Συμβούλια Ειρήνης»

Η απαξίωση των διεθνών θεσμών κορυφώνεται με την de facto υποκατάσταση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ από «Συμβούλια Ειρήνης» υπό αμερικανική διεύθυνση, επισφραγίζοντας μια εποχή όπου η διεθνής τάξη διέπεται από τη βούληση του ιδιοκτήτη.

Ο δικός μας στόχος

Η Αθήνα καλείται να διασφαλίσει την οδιστρατική λειτουργία των αμερικανικών διευκολύνσεων και την πλήρη τεχνολογική και αμυντική της ευθυγράμμιση, αποδεχόμενη ότι η ασφάλεια πλέον μια στρατηγική παροχή υπό διαρκή διαπραγματεύση.